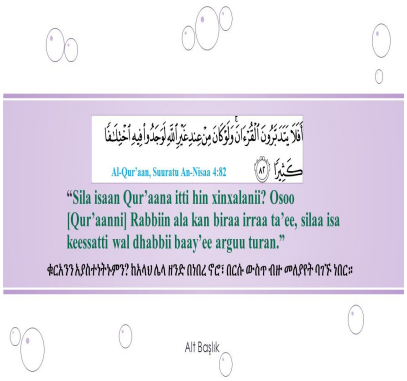

Shakkii Qurâ€™aanaa Qulqullessuuf-2- Qurâ€™aana fi Saayinsi

Description

Kutaa darbee keessatti Qurâ€™aanni jecha Rabbii (subhaanahu wa taâ€™aalaa) taâ€™uu ragaalee agarsiisan ilaalle jira. Ammas itti fufun ragaa afraffaa ilaalla. Innis:

4.Wantoonni Qurâ€™aana keessatti dubbataman wanta jiruun wal qunnamu

Wantoonni Qurâ€™aana keessatti dubbataman haala nama ajaaâ€™ibsiisuun saayinsii ammayyaati fi muxannoo namaa waliin kan wal simatanii fi walitti galaniidha. Saayintistoonni yeroo ammaa wanta Qurâ€™aana keessa jiru yommuu argan, Qurâ€™aanni kitaaba Rabbiin irraa buâ€™e malee kitaaba namni barreesse akka hin taane mirkaneessanii jiru. Mee amma Qurâ€™aana irraa Aayaata (keeyyattoota) muraasa saayinsi ammayyaatin wal qabatan haa ilaallu.

1.Guddinna Miciree ilma namaa ilaalchise Qurâ€™aanni maal jedhaa?

Miciree (embryo) jechuun dhalachuun dura marsaa guddina ilma namaa fi beeladootati. Qurâ€™aana keessatti Rabbiin Oltaâ€™aan marsaa guddinna miciree ilma namaa ni dubbata.

وَلَقَدْ خَلَقْنَا ٱلْإِنسَٰنَ مِن سُلَٰلَةٍ مِّن طِينٍ ﴿١٢﴾

â€œDhugumatti, Nuti ilma namaa cuunfaa dhoqqee irraa taâ€™e irraa uumne.

ثُمَّ جَعَلْنَٰهُ نُطْفَةً فِى قَرَارٍ مَّكِينٍ ﴿١٣﴾

Sana booda iddoo tasgabbaaâ€™aa fi eeggamaa (gadaamessa) keessatti coba bishaan saalaa isa taasifne.

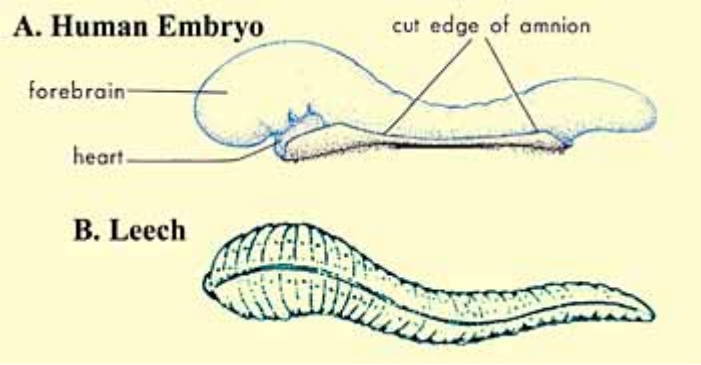
ثُمَّ خَلَقْنَا ٱلنُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا ٱلْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا
ٱلْمُضْغَةَ عِظَٰمًا فَكَسَوْنَا ٱلْعِظَٰمَ لَحْمًا ثُمَّ أَنشَأْنَٰهُ خَلْقًا ءَاخَرَ ۚ
فَتَبَٰرَكَ ٱللَّهُ أَحْسَنُ ٱلْخَٰلِقِينَ ﴿١٤﴾

Sana booda bishaan saalaa alaqah (dhiiga ititaa) taasifne; ergasii dhiiga ititaa mudghah (wanta alanfame yookiin muraa foonii) taasifne; ergasii mudghah lafee taasifne; ergasii lafees foon itti uwwisne. Sana booda uumama biraa [daaâ€™ima] isa goone. Rabbii uumtota hunda caale tolti Isaa baayâ€™atte.â€• Suuratu Al-Muâ€™iminuun 23:12-14

Rabbiin abbaa ilma namaa kan taâ€™e Aadamin biyyee irraa uume. Achin booda sanyii isa coba bishaanii irraa uume.

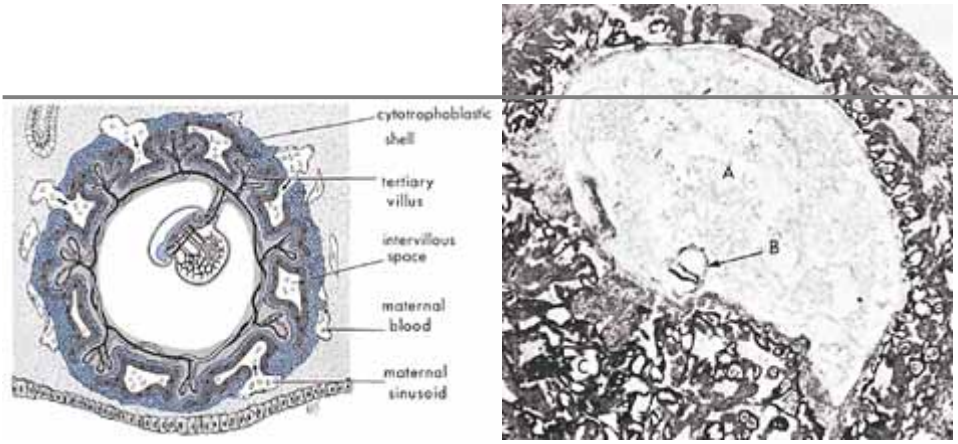
Jechi Arabiffaa â€œ**Alaqah**â€• jedhu hiika sadii qaba. Isaanis: (1) ulaanâ€™ula, (2) wanta rarraâ€™e fi (3) dhiiga ititaa.

Marsaa alaqah irratti ulaanâ€™ula miciree namaa waliin yommuu wali bira qabnu,akkuma fakkii 1 irraa mulâ€™atutti isaan lamaan jidduu wal fakkeenya ni argina. Marsaa kanatti micireen soorata isaa dhiiga haadhaa irraa argata akkuma ulaanâ€™ulli dhiiga wanta biraa soorattu.

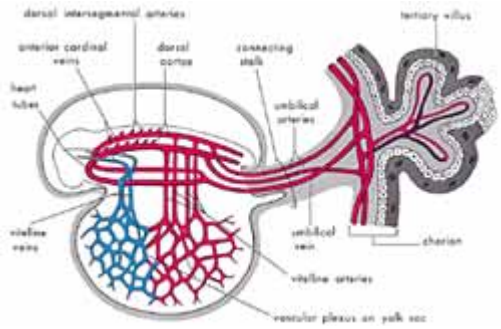
Fakkii 1: Marsa alaqatti fakkii wal-fakkeenya ulaanâ€™ula (leech) fi miciree ilma namaa jidduu jiru agarsiisu.

Hiikni lammataa alaqah â€œ**wanta rarraâ€™eedha**â€œ. Kuni wanta yeroo marsaa alaqah gadaamessa haadhaa keessatti rarraâ€™iinsa miciree Fakkii 2 fi 3 irraa arginuudha.

Fakkii 2: Fakkii jalqabaa irraa rarraâ€™iinsa miciree gadaamessa haadhaa keessatti ni argina.
Fakkii 3: suuraa maaykiroskooppin kaafame irraa yeroo marsaa alaqah gadaamessa haadhaa keessatti rarraâ€™insa miciree (Bakka B) ni argina.

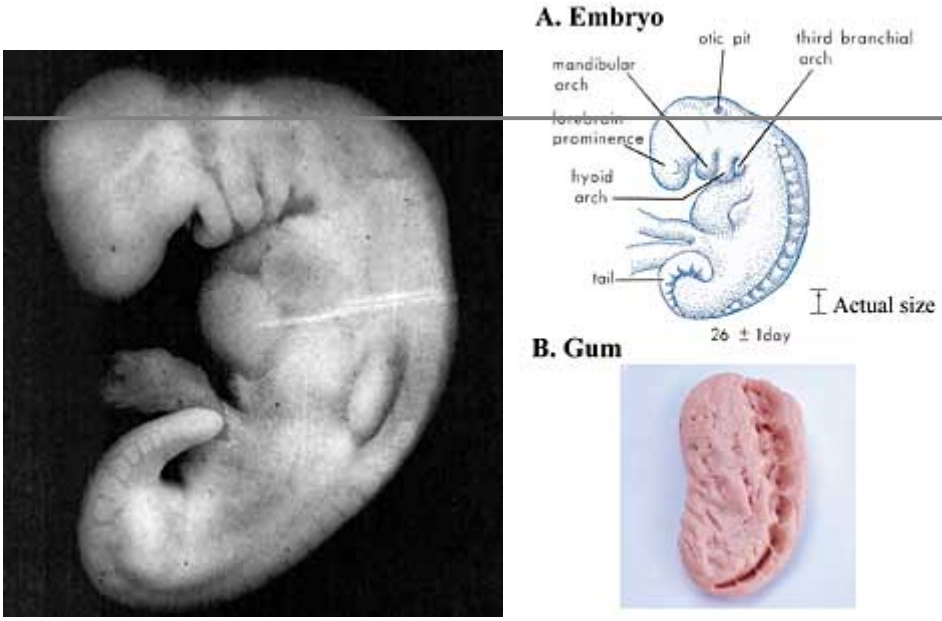
Hiikni sadaffaan alaqah **dhiiga ititeedha**. Marsaa alaqaa irratti bifni alaa miciree fi qaraxiixiin isaa dhiiga ititeen wal fakkaata. Sababni isaa, marsaa kana irratti dhiigni baayâ€™een miciree keessatti ni argama. (Ilaali fakki 4) Akkasumas, yeroo marsaa kanaa, hanga dhuma torbaan sadaffaatti dhiigni miciree keessa hin naannaâ€™u. Kanaaf, marsaa kana irratti micireen dhiigaa ititaa fakkaata.

Fakkii 4:Marsaa alaqah irratti fakkii sirna onnee fi hidda dhiigaa miciree agarsiisu.Marsaa kanatti dhiigni baayâ€™een miciree keessatti waan argamuuf bifni alaa miciree fi qaraxiixiin isaa dhiiga ititeen wal fakkaata.

Kanaafu,yeroo marsaa alaqah hiikni alaqah sadan ibsa micireetin sirritti walitti gala ykn wal simata.

Marsaan itti aanu aaya keessatti dubbatame marsaa **mudghah** jedhuudha. Jechi Arabiffaa mudghah jedhu hiika â€œwanta alanfameâ€• qaba. Osoo namni tokko maastikaa afaan keessa kaaâ€™ate alanshee, ergasii marsaa mudghah irratti maastikaa alanshe san micireen wal bira qabee, micireen wanta alanfame saniin wal fakkaata jenne goloobu (guduunfu) dandeenya. Sababni kanaa somaayitiin dugda miciree irratti argamu â€œwanta alanfame san bakka ilkaan cinineenâ€• wal fakkaata. (Ilaali fakkii 5 fi 6)

Fakkii 5 (jalqaba irratti kan argamu)- Marsaa mudghah irratti suuraa miciree umriin isaa guyyaa 28 gahe agarsiisu.
Fakkii 6 (kan itti aanu):Marsaa mudghah irratti gubbaan ijaarsa miciree maastikaa alanfameen yommuu wal-bira qabamu, isaan lamaan jidduu wal fakkeenya argina. **A)** Fakkii miciree (Embryo) kaafame agarsiisa. **B)** Suuraa maastikaa (gum) alanfamee agarsiisa. (Iddoo gadi baqaqaa dugda miciree **A** irratti argamu mee ilaalaa. Akka waan ilkaan cininee fakkaata. Haala kanaan maastikaa alanfameen bakka ilkaan cinineen wal fakkaata. Ammas guutuu miciree kanaa yommuu ilaallu muraa foonitiin kan wal-fakkaatudha. Sababni isaas, harka, luka fi qaamole biroo guutuu hin baafanne.)

Amma of haa gaafannu, Nabii Muhammad (SAW) bara 1400 dura akkamitti kana hunda beeku dandaâ€™e, osoo saayintistoonni dhiyooma kana meeshaa ammayyaa fi maaykirooskoppi baayâ€™ee cimaa yeroo san hin jirretti fayyadamuun wanta kana (marsaa miciree) argatan?

Pirofessar Emeritas Kiiz L.Muur fiildi anatomi fi micireetin saayintisti addunyaa irratti beekkame fi kitaaba gara afaan sadeetitti hiikame â€œThe Developing Humanâ€• jedhu kan barreessedhaâ€¦ Piroofesarri kuni bara 1984 tti badhaasa addaa J.C.B Grant Award jedhamu fiildi anaatomitiin Waldaa Anaatomota Kanaadaa irraa argate.

Bara 1981 tti Koonfiransi Meedikalaa 7ffaa Saâ€™uudi Arabiya magaalaa Dammaam keessatti adeemsifame irratti Piroofessarri Emeritas Kiiz L.Muur akkana jedhe, â€œQurâ€™aana keessatti waaâ€™ee guddinna ilma namaa ilaalchise himoota jiran akka ifa taâ€™uuf gargaaru kootif gammachuun natti dhagahama. Himoonni kunniin Rabbiin irraa gara Muhammad kan dhufan taâ€™uu ifa naaf taâ€™ee jira. Sababni isaas, beekumsi kuni hundi jaarraa baayâ€™een booda malee hin argamne. Kuni Muhammad Ergamaa Rabbii taâ€™uu akka qabu naaf mirkaneessa.â€•

Itti aanse, Piroofesarri kuni gaafi kana gaafatame, â€œKana jechuun Qurâ€™aanni jecha Rabbii taâ€™utti ni amanta jechuudhaa?â€• Innis akkana jechuun deebise, â€œKana fudhachu keessatti ulfaatinna homaatu hin argu.â€• (Kana jechuun, Qurâ€™aanni jecha Rabbii taâ€™utti amanuu wanti

natti ulfaatu hin jiru. Jecha Rabbii taâ€™utti nan amana.)

2. Qurâ€™aana waaâ€™ee gaaraa ilaalchisee maal jedhaa?

Rabbiin ni jedha:

أَلَمْ نَجْعَلِ ٱلْأَرْضَ مِهَٰدًا ﴿٦﴾

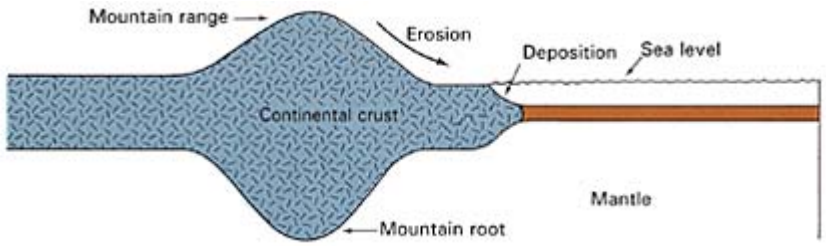
â€œ**Sila Nuti dachii firaasha hin goonee?**

وَٱلْجِبَالَ أَوْتَادًا ﴿٧﴾

Gaarreenis shikaali [hin goonee]?â€• Suuratu An-Naba 78:6-7

Aaya jalqabaa irratti â€œdachii firaasha hin goonee?â€• yommuu jedhu â€œdiriirtu fi mijooftu hin goonee?â€• jechuu Isaati.

Saayinsiin ammayyaa gaarreen lafa jalatti hidda gadi fagoo akka qaban mirkaneesse jira. Hiddi kuni dachaa baayâ€™ee dheerinna gaaraa lafaa oliitin wal-qixxaatun lafa keessatti gadi lixu dandaâ€™a. Kanaafu, odeefannoo kana irratti hundaaâ€™un jechi gaarreen ibsuuf garmalee mijaaâ€™a taâ€™e jecha â€œshikaaliâ€• jedhuudha. Sababni isaas, shikaalin baayâ€™een yoo sirnaan lafa qabate, lafa jalatti kan dhokateedha. (Hiddi shikaali gadi fagoodha. Gubbaa irraa wanti mulâ€™atu xiqqaadha. Haaluma kanaan gaarris hiddi isaa gadi fagoodha.)

Fakkii 7: Garreen akkamitti hidda gadi fagoo akka qabanii fi bocni isaanii shikaalin akka wal-fakkaatu fakkii kaafame. (*Earth Science*, Tarbuck and Lutgens, p. 158.)

Seenan saayinsi akka nutti himutti tiyoorin gaarreen hidda gadi fagoo qabaachu agarsiisu bara 1865 keessa Astronomara Royal, Sir Joorj Aâ€™eri jedhamuun jalqabame.

Akkasumas, gaarreen dachiin akka hin sochoone tasgabbeessu keessatti gahee olâ€™aanaa taphatu. Rabbiin (subhaanahu wa taâ€™aalaa) ni jedha:

â€œ**Akka [dachiin] isiniin hin sochoonef dachii keessatti gaarreen godheâ€¦**â€• (suuratu An-Nahl 16:15)

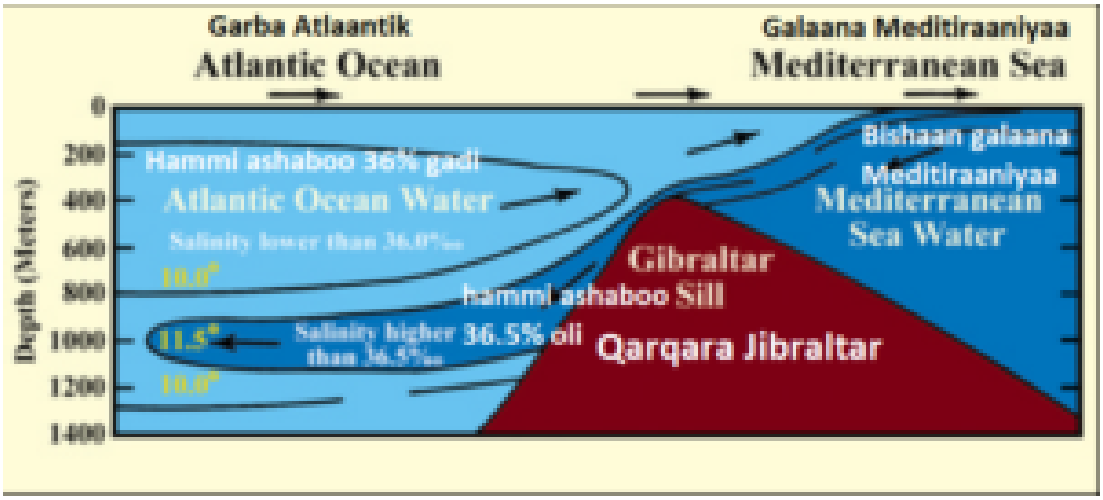
Haaluma kanaan tiyoorin Pilet tektooniks jedhamu â€œgaarreen dachiin akka hin sochoonef tasgabbeessuf akka fayyadan.â€• yaada jedhu qabatee jira. Beekumsi gahee gaarreen dachii tasgabbeessu keessatti qaban, baruma 1960 keessa Pilet tektooniks wiirtu godhachuun hubatamu jalqabe. (Pilet

tektooniks (Plate tectonics) jechuun tiyoori baqana dachii lisosfeer jedhamu qoratuudha.)

Yeroo Nabii Muhammad (SAW) eenyutu boca dhugaa gaarreeni beeku dandaâ€™aa? Gaarri guddaan namni tokko of fuundarratti arguu lafa keessatti gadi lixuu fi akkuma saayinsiin mirkaneesse hidda cimaa qabaachu isaa eenyutu yaadu dandaâ€™e? Jiyoolijiin ammayyaa haqa keeyyata Qurâ€™aanaa mirkaneesse jira. (Jiyooloji jechuun damee saayinsi waaâ€™ee dachii qoratuudha.)

3.Qurâ€™aanni waaâ€™ee galaanaa fi laggeeni maal jedhaa?

(**Girdoo** jechuun wantoota lama kan addaan baasu fi akka walitti hin makamne kan dhoowwudha.) Saayinsiin ammayyaa bakki galaanonni lamaan itti wal-qunnaman girdoon isaan lamaan jiddu akka jiru argatee jira. Girdoon kuni galaanota lamaan tempireechara, hamma ashaboo fi rukkinna mataa ofii qaban addaan baasa. Fakkeenyaf, bishaan galaana Meditiraaniya fi bishaan Garba Atlaanitikii wal-bira yommuu qabnu, bishaan galaana Meditiraaniyaa hooâ€™aa, ashaboo kan qabuu fi rukkinni isaa xiqqaadha. Galaanni Meditiraaniyaa qarqara Jibraltar irraan garba Atlaantik yommuu seenu, gadi fageenya meetira 1000 tin garba Atlaantik keessa kiloometrii baayâ€™eef amaloota ofii hooâ€™aa, ashabawaa fi rukkinna xiqqaa qabatee adeema. Bishaan Meditiraaniyaa gadi fageenya kana irratti ni tasgabbaaâ€™a (bakka ofi qabatee tura)- fakkii armaan gadi ilaali

Fakkii 8: Bishaan galaana Meditiraaniyaa amaloota hooâ€™aa, ashabawaa fi rukkinna ofii qabatee garba Atlaantik seena. Sababni isaas, girdoo isaan lamaan addaan baasu isaan jidduu jira. (Marine Geology, Kuenen, fuula 43)

Danbaliin guddaan, yaaâ€™insi cimaa fi sochiin jabaan galaanota kanniin keessa haa jiraatuyyu malee, walitti hin makaman yookiin girdoo kana hin darban. Qurâ€™aanni waaâ€™ee kanaa yommuu dubbatu akkana jedha:

مَرَجَ ٱلْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ ﴿١٩﴾

â€œ**Galaanota lama kan wal-qunnaman taasise gadi lakkise.**

بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ ﴿٢٠﴾

Gidduu isaani girdootu jira, [tokko tokko irratti] daangaa hin darbu (walitti hin makaman).

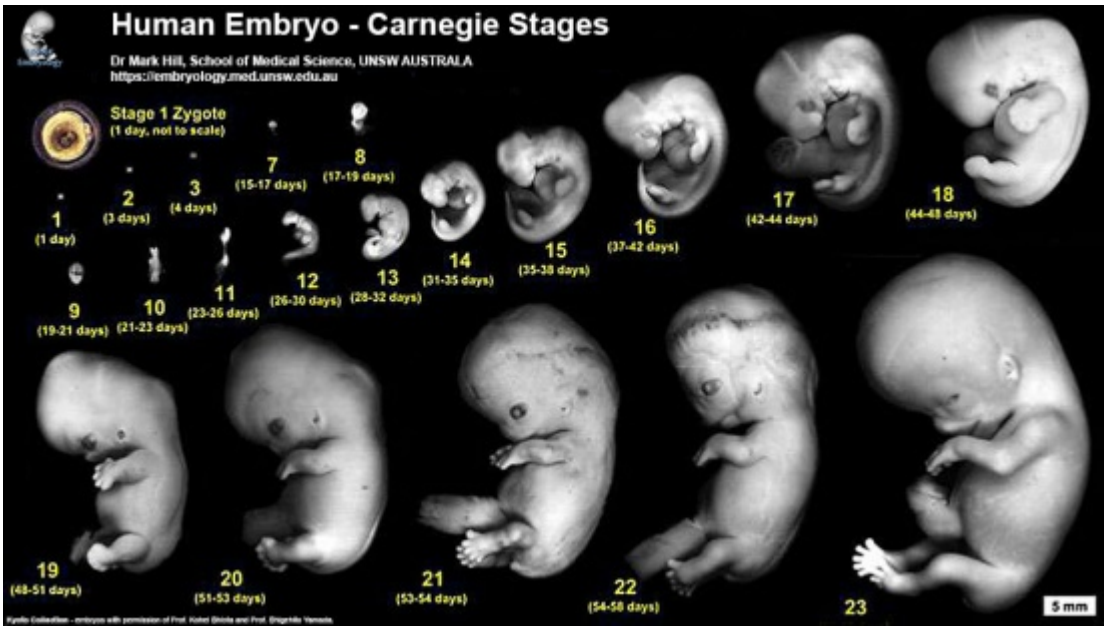
فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ ﴿٢١﴾

Kanaafu, tola Gooftaa keessanii irraa kamiin kijibsiiftu?â€• (suuratu Ar-Rahmaan 55:19-21)

Kitaaba armaan gadi irraa keeyyattota saayinsiin wal-qabatan muraasa isaanii qofa asitti dhiyeesse. Namni barbaade kitaaba guutu buusun dubbisu dandaâ€™a.

Guduunfaa

âœ•Qurâ€™aanni haala nama ajaaâ€™ibsisuun marsa uumama ilma namaa ni hima. Jalqaba Rabbiin Aadamiin biyyee irraa uume. Ergasii sanyiin isaa marsaa uumama kanaa qabu:
1.Nuxfa (coba bishaan saalaa)â€”2.Alaqah (dhiiga ititaa)â€”3.Mudghah (wanta alanfame ykn muraa foonii)â€”4.Mudghah irraa lafee uumeâ€”5.Lafee foon uwwiseâ€¦ergasii nama godhee uume.

Rabbii akkanitti ilma namaa uume qulqullaaâ€™e, toltuun Isaa baayâ€™atte.
Eenyutu waggaa 1400 dura yeroo meeshaan ammayyaa hin jirretti kana qorate, marsaalee kanniin himu dandaâ€™aa? Kanaafu, Qurâ€™aanni jecha Rabbii akka taâ€™e shakkii wayitu hin qabu.

Fakkiin armaan olii embryology.med.unsw.edu.au irraa fudhatame.

âœ• Garreen hidda gadi fagoo akka qabanii fi hojiin isaanii dachii akka hin sochoone eegu akka taâ€™e Qurâ€™aanni waggoota 1400 dura dubbatee jira.
âœ•Galaanni lamaan wal-qunnamuun wal keessa yaaâ€™an walitti hin makaman. Isaan jidduu girdoon (barrier) hin mulâ€™anne waan jiruf.
Hubachiisa: Copy-paste osoo gochuu baattani bareeda. Sababni isaas, Aayaatni Qurâ€™aana fi fakkiwwan armaan olitti mulâ€™atan fesbuuki irratti hin bahan. Bakka kanaa share gochuun

dubbistoonni sirritti akka hubatan gumaacha godhaa.

Madda:
A Brief Illustrated Guide to Understanding Islam Fuula 6-18 Kitaabni kuni online irrattis ni argama.
https://www.islam-guide.com/ch1-1-a.htm
https://www.islam-guide.com/frm-ch1-1-a.htm

Date Created
May 19, 2018
Author
admin